

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2023, 23(3), 1092 – 1114. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1142779>

Öğretmenlik Mesleği İmajının Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Bağlı Olarak İncelenmesi* The Analysis of Teaching Profession's Image Based Upon the Views of Teachers, Students and Parents

Ümran ŞENSOY¹ Esra KARABAĞ KÖSE²

Geliş Tarihi (Received): 09.07.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 08.09.2023

Yayın Tarihi (Published): 24.09.2023

Öz: Bu araştırmanın temel amacı, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu Kırıkkale ilindeki liselerden 330 öğretmen, 575 öğrenci ve 420 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Tarama modelinde desenlenen araştırmada veri toplama aracı olarak "Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği Öğretmen, Öğrenci, Veli Formları" kullanılmıştır. Veri analizinde betimsel istatistik, t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bulgular neticesinde, öğretmenlik mesleğinin imaj algısı çalışma gruplarının hepsinde cinsiyet değişkenine göre ölçeğin tamamında olumlu ve orta seviyenin üstünde olduğu görülmüş; veli algı düzeyleri en yüksek seviyedeysen onu sırasıyla öğrenci ve öğretmen çalışma grupları takip etmiştir. Araştırma bulgularına göre *mesleki özellikler* ve *mesleki tercih* alt boyutlarında ise velilerin algısı öğrenci ve öğretmenlere göre anlamlı ölçüde daha olumsuz seviyededir. *Toplumsal statü* alt boyutunda ise öğretmenler kendilerini öğrenci ve velilere göre daha düşük statüde algılamaktadır. *Kişisel özellikler* alt boyutunda ise gruplara göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: İmaj, mesleki imaj, öğretmenlik mesleğinin imajı.

Abstract: The main purpose of this research is to comparatively examine the views of teachers, students and parents on the image of the teaching profession. The study group of the research consists of 330 teachers, 575 students and 420 students' parents from high schools in Kırıkkale. "Teaching Profession Image Scale Teacher, Student, Parent Forms" were used as a data collection tool in the research designed in the scanning model. Descriptive statistics, t-test and one-way analysis of variance were used in data analysis. As a result of the findings, it was seen that the image perception of the teaching profession was positive and above the medium level in all of the study groups according to the gender variable; while parental perception levels were at the highest level, student and teacher study groups followed them respectively. According to the research findings, the perception of the parents in the sub-dimensions of *professional characteristics* and *professional preference* are significantly more negative than that of students and teachers. In the *social status* sub-dimension, teachers perceive themselves in a lower status than students and parents. In the sub-dimension of *personal characteristics*, there was no significant difference according to the groups.

Keywords: Image, image of profession, image of teaching profession.

Atıf/Cite as: Şensoy, Ü. ve Karabağ Köse E. (2023). Öğretmenlik mesleği imajının öğretmen, öğrenci ve veli algılarına bağlı olarak incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1092-1114. doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1142779

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt>.

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* Makale 1. yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Ümran Şensoy, Kırıkkale Millî Eğitim Müdürlüğü, İngilizce Öğretmeni, umransensoy511@yahoo.com, 0000-0001-6634-0479

² Doç. Dr. Esra KARABAĞ KÖSE, Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Yönetim ve Denetimi, esrakarabag@gmail.com, 0000-0003-1367-7793

1.GİRİŞ

Mesleklerin toplumsal yaşamın sonucunda bireylerin günlük hayatlarını sürdürecektikleri gereksinimlerini karşılayabilmeleri için ortaya çıktığı düşünülmektedir (Yılmaz, 2007). Sözcük anlamı olarak ise meslek, bireylerin belirli bir eğitimden geçerek bilgi ve becerilerini geliştirdiği, toplumsal ihtiyaçları sağlamaya yönelik mal veya hizmet üretiminde bulunarak para kazanmak amacıyla yaptığı, kendine ait kuralları bulunan iş olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023).

İnsanların kişisel deneyim ve tecrübelerine dayanarak söz konusu mesleğe ya da o mesleği icra edenlerle ilgili olarak edindiği olumlu ya da olumsuz izlenimleri ise mesleki imaj olarak tanımlanabilir. Meslekle ilgili izlenim, görüş ve beklentiler zihinde şekillenerek imaj algısını oluşturmaktadır (Karaköse, 2006; Kızılcık-Özkan, Ünver, Avcıbaşı, Semerci, Yıldız-Fındık; 2017). Tabii ki bu noktada meslek mensuplarının yetenek, bilgi, beceri ve kimliklerini etkileyici olarak kullanarak kendilerini dışarıya olumlu yansıtması da oldukça önemlidir (Güneş, 2007).

Geçmişten günümüze birçok meslek işlevselliğini yitirip kaybolurken yeni mesleklerin ortaya çıktığı görülmüştür. Nitekim sağlık, eğitim ve hukuk gibi meslekler toplumsal gerekliliği sayesinde her zaman önemini koruyabilmiştir (Kahraman ve Çelik, 2020, s.556). Eğitimin toplumsal bir kurum olarak ülkelerin başlıca önemli meseleleri arasında yer aldığı göz önünde bulundurularak bu meselenin ana unsurlarından birinin de öğretmen olduğu belirtilmiştir (Battal, 2003; Gelen ve Özer, 2008). İnsanlık tarihi kadar eski olan öğretmenlik mesleğinin doğuşu, insanların hayatta kalabilmesi ve değişen yaşam koşullarına uyum sağlayabilmesi için başkalarından bir şeyler öğrenmesi ile başlamıştır. Öğretici kişiler "hoca, usta, üstad, öğretmen" gibi çeşitli unvanlar taşımışlardır. Bilgi aktarma rolünü üstlenen bu kişiler, zaman içinde emek verdikleri alandan kazanç elde etme fikrine sahip olmuşlardır. Böylelikle öğretmen, karşılıksız olarak veya maddi kazanç sağlamayı bekleyerek bilgi ve becerilerini diğerlerine aktaran kişi olarak tanımlanmıştır (Doğan, 2018; Eskicumalı, 2002).

Toplumsal ve kültürel alanda geçmişten günümüze öğretmenlik mesleğinin kutsallığı vurgulanmasına rağmen toplumsal imaj algısı hep aynı kalmamıştır. Öğretmenlerin kendi imaj algılarını ekonomik şartlarına ve toplum tarafında algılanma biçimine göre tanımlamıştır (Kahraman ve Çelik, 2020). Orhan ve Özdemir'in (2019) çalışmasında öğretmenlerin kendi mesleklerine ilişkin imaj algısının geçmişe göre daha olumsuz olduğu; Ünsal ve Bağçeci'nin (2016) çalışmasında ise öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olduğu; Sönmez ve Cemaloğlu'nun (2017) çalışmasında öğretmenlerin mesleğin genel imajına ilişkin algılarının olumsuz olduğu vurgulanmıştır.

OECD ülkelerine bakıldığında öğretmen ve okul idarecilerinin %60'tan fazlasının mesleklerini severek icra ettiği, %80'inden fazlasının da iş doyumunun yüksek olduğu görülmüştür (Zakariya, 2020). Bununla birlikte Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Anketi [TALIS] (2018) verilerine göre katılımcı ülkelerin neredeyse yarısındaki öğretmenlerin özellikle son beş yılda mesleki memnuniyetlerinde düşüş tespit edilmiştir (OECD, 2019). Varkey Vakfı'nın 2018 yılında yayınladığı Global Öğretmen Statü Index'ine göre ise öğretmenlik mesleğinin statüsünün en yüksek olduğu ülkeler Çin, Endonezya, Malezya ve Tayvan şeklinde sıralanmıştır; Türkiye otuz beş ülke arasından 7. sırayı almıştır. Listede Çin birinci, Brezilya en sonuncudur. Anket çalışmasında yer alan Türk halkının %35'lik kısmı ihtimal dâhilinde veya kesinlikle çocuklarını öğretmenlik mesleğine yönlendireceğini ve öğretmen maaşlarının 6500 dolardan fazla olması gerektiğini belirtmiştir (Varkey Foundation, 2018).

Alan yazın incelendiğinde öğretmenlik mesleği imajını (Akcan ve Polat, 2016; Akyüz, 1978; Atmaca, 2020; Cansız ve Özgenel, 2019; Çak, 2020; Doğan ve Bayrak, 2019; Gönülaçar, 2016; Orhan ve Özdemir, 2019; Özgenel, Işık ve Bahat, 2019; Sönmez ve Cemaloğlu, 2017; Topakoğlu ve Canlı, 2022) farklı değişkenler bağlamında araştıran pek çok çalışmanın bulunduğu görülmektedir.

Toplum, birey, siyasi sistem öğretmenlerin omuzları üzerine çok fazla sorumluluk yüklemekte ve öğretmenlerin bu beklentilerin karşılanabilmesi için mesleki düzeyde gerekli yeterliliklere sahip olması ve buna bağlı olarak imajlarının detaylı bir şekilde analiz edilmesi ve yansıtılması gerekmektedir. Öğretmenlerin mesleki imajlarının öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine bağlı şekilde incelendiği bu çalışmada meslekle ilgili olumlu ve olumsuz düşünce, kanı ve yargıların belirlenmesi ve mesleğin insanlar tarafından daha hakkaniyetli ve adil bir biçimde yorumlayabilmeleri hedeflenmektedir (Bağçeci vd., 2013, s.36).

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmenlik mesleğinin imajının öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmanın alt problemleri ise şu şekilde sıralanmıştır:

- 1- Öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli algıları ne düzeydedir?
- 2- Öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli algıları bağımsız değişkenlere (cinsiyet, öğrenim durumu, okul türü, ekonomik durum) göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Öğretmen, öğrenci ve velilerin öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

1.2. Araştırmanın önemi

Bir öğretmen, şık görünümünden yüksek düzeyde profesyonelliğe kadar bütünsel ve uyumlu bir imaj oluşturmak zorundadır. Öğretmenin imajı, eğitimin tüm paydaşlarının etkileşim kalitesini doğrudan veya dolaylı olarak etkileme potansiyeline sahiptir (Petrova, Akimova, Romanova ve Sokolovskaya, 2020). Öğretmenin kendisine yüklenen misyonu taşıyabilme kapasitesi, onun öğrenciler, veliler ve genel toplum nezdindeki imajı ve itibarı ile yakından ilgilidir. Öğretim sürecinin mekanik bir süreç olmanın ötesinde öğretmen ve öğrenci arasında hatta velileri de içine alan güçlü bir etkileşim süreci olduğu dikkate alındığında, toplumsal imajı zayıf bir öğretmenin bu süreci etkili yönebilmesinin güç olacağı açıktır. Diğer taraftan öğretmenin toplumsal imajı, devlet politikalarından toplumsal beklentilere ve öğretmenlerin kişisel özelliklerine kadar çok geniş bir yelpazede birçok faktörün bileşimi ile oluşan çok karmaşık ve dinamik bir olgudur. Bu bakımdan öğretmenlik mesleğinin imajının çok yönlü bir bakış açısı ile değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Öğretmenlerin kendi mesleklerine ilişkin olumsuz algıları, onların mesleki motivasyonlarını, iş doyumlarını ve mesleği sürdürme eğilimlerini etkileyebilecek önemli bir faktördür. Düşük imaj algısı mesleki tükenmişliği tetikleyebileceği gibi öğretmenlerin mesleklerinden duygusal olarak kopmaları ve yöneticilik gibi farklı kariyer alternatiflerine yönelmeleri ile sonuçlanabilir. Velilerin ve öğrencilerin olumsuz algıları ise nitelikli adayların mesleğe yönelmelerini engelleyeme, öğretmenin gerek sınıf içindeki gerekse veliler üzerindeki etki gücünü kaybetmesi gibi sonuçlara yol açabilecektir. Dolayısı ile mesleki imaj, öğretim niteliğinin önemli bir bileşeni olarak görülmektedir.

Mesleki imajın öğretim süreçlerindeki etkisinin yanı sıra çok farklı faktörlerden etkilenebilecek dinamik bir olgu olması, bu olgunun sürekli olarak izlenmesini de gerektirmektedir. Gelişmiş ülkelerde eğitim, milli bütçeden en büyük payı alan sistemlerden birisidir. Gelişmiş toplumlar eğitime hem bireysel düzeyde hem de kamusal düzeyde çok büyük yatırımlar yapmaktadır. Bununla birlikte eğitim sisteminin kendisinden beklentileri karşılayabilmesindeki kilit unsur öğretmendir. Bir ülkede öğretmenin mesleki imajının ve saygınlığının o ülkedeki eğitimin niteliği hakkında önemli veriler ortaya koyduğu düşünülmektedir.

Dolayısı ile öğretmenin mesleki imajı, politika yapıcılar için eğitim sisteminin izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik geniş bağlamli ve önemli bir gösterge olarak görülebilir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Öğretmenlik mesleği imajının öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesini amaçlayan bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli ile desenlenmiştir. Söz konusu grubun belli başlı niteliklerini analiz edebilmek için verilerin bir araya getirilmesine yönelik çalışmalar, tarama araştırması olarak isimlendirilmiştir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Karasar (2010) tarama modellerini tanımlarken var olan bir durumu hiçbir değişiklik yapmadan aktarmaya çalışan araştırma metotlarından biri olarak ifade etmiştir

2.1. Araştırmanın modeli

2.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Kırıkkale il merkezi ve ilçelerinde görev yapmakta olan 1097 lise öğretmeni, 12.708 lise öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri araştırma evrenini oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü öğretmenler için 278, öğrenci ve veliler için ise 370 olarak hesaplanmıştır. Maksimum çeşitlilik yolu ile seçilen 330 öğretmen, 420 veli ve 575 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Öğretmen, öğrenci ve velilerin öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeylerini belirlemek üzere ölçeğin tümü ve alt boyutları için yapılan betimleyici istatistikler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1.

Örneklemin demografik özellikleri

Gruplar	Değişken			Değişken			Değişken		
	Cinsiyet	N	%	Okul Türü	N	%	Ekonomik Algı Düzeyi	N	%
Öğretmen	Kadın	170	51.5	AİHL	66	20.0	Alt	115	34.8
	Erkek	160	48.5	MTAL	110	33.3	Orta	183	55.5
				Anadolu Lisesi	66	20.0	Üst	32	9.7
				Fen Lisesi	44	13.3			
				Diğer	44	13.3			
Öğrenci	Kadın	315	54.8	AİHL	116	20.2	Alt	105	18.3
	Erkek	260	45.2	MTAL	85	32.0	Orta	209	36.8
				Anadolu Lisesi	117	20.3	Üst	261	45.4
				Fen Lisesi	78	13.6			
				Diğer	79	13.7			
Veli	Kadın	219	52.1	AİHL	84	20.0	Alt	21	5.0
	Erkek	201	47.9	MTAL	140	33.3	Orta	361	86.0
				Anadolu Lisesi	84	20.0	Üst	38	9.0
				Fen Lisesi	56	13.3			
				Diğer	56	13.3			

Öğretmen, öğrenci ve veli grupları incelendiğinde kadın katılımcıların sayısının erkeklere oranla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okul türü değişkenine göre çalışma gruplarının verileri incelendiğinde, öğretmen-veli katılımcıların çoğunluğunun MTAL, öğrencilerin de anadolu lisesinden olduğu görülmüştür.

Öğretmen ve velilerin çoğunluğu ekonomik durumuna ilişkin algıları orta seviyedeysen öğrencilerin algıları ise üst seviyededir.

Öğretmenlik mesleği imajına ilişkin öğretmen ve velilerin algı düzeylerini belirlemek üzere ölçeğin tümü ve alt boyutları için yapılan betimleyici istatistikler Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde, veli çalışma grubundaki erkek katılımcı sayısı 201 (%47,9), kadın katılımcı sayısı ise 219 (%52,1) olarak tespit edilmiştir. Eğitim durumları incelendiğinde ilk sırayı 192 kişiyle (%45,7)

Tablo.2			
<i>Öğretmen ve veli çalışma gruplarının öğrenim bilgileri</i>			
Cinsiyet	Kadın	n	%
	Erkek	170	51,5
Eğitim Durumu	Lisans	284	86,1
	Lisansüstü	46	13,9
Cinsiyet	Veli	n	%
	Kadın	219	52,1
	Erkek	201	47,9
Eğitim Durumu	İlköğretim	n	%
		192	45,7
	Ortaöğretim	138	32,9
	Önlisans	30	7,1
	Lisans	50	11,9
	Lisansüstü	10	2,4

ilköğretim mezunlarının aldığı görülmüştür. Lisansüstü eğitimi alan 10 kişi ise (%2,4)’lük oranla sıralamada sonuncu olmuştur. Öğretmen çalışma grubunda ise lisans bölümünden mezun olan öğretmenlerin sayısı 284 (%86,1) olarak saptanırken lisansüstü mezunu öğretmen sayısı 46’dır (% 13,9).

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

2020-2021 eğitim öğretim yılında eğitim öğretim çoğunlukla uzaktan yapıldığı için veri toplama çalışmasının da %10’u yüz yüze, geri kalan %90’ı ise çevrim içi olarak yürütülmüştür. Bu durum araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.600 öğrenci anketinden 575’i, 350 öğretmen anketinden 330’u, 460 veli anketinden 420’si geçerli şekilde doldurularak geri dönüşü sağlanmıştır.

2.3.1. Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formunda, araştırma katılımcılarının öğretmenlik mesleği imaj algısını etkileyebileceği düşünülen demografik değişkenlere (cinsiyet, eğitim durumu, okul türü, ekonomik durum) ilişkin sorulara yer verilmiştir.

2.3.2. Öğretmenlik mesleği imaj ölçeği

Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği, veli algıları çerçevesinde öğretmenlerin mesleki imajlarını geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış şekilde analiz edebilecek Likert tipi bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Ölçekte yer alan likert tipli sorular araştırma konusu ile ilgili görüş veya tutumu kapsayan bir yargı ve bu yargıya katılım oranını tespit edebilmek için iki aşırı uç arasında bulunan seçeneklerden oluşmaktadır. Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği, (1) “Hiç katılmıyorum” - (5) “Tamamen katılıyorum” ifadeleri ile 5’li Likert tipinde hazırlanmıştır. Genel Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ÖMİÖ için .86 olarak hesaplanmıştır. Bunun yanı sıra t testi verilerinden yola çıkarak alt-üst %27’lik gruplar içinde maddeler ayırt edici olarak belirlenmiştir. Ölçeğin madde kalan ve madde toplam korelasyon değerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları, madde dağılımlarıyla beraber yandaki şekli ile belirtilmiştir: Kişisel Özellikler

(1,2,3,4,5,6,7,8), mesleki özellikler(9,10,11,12), toplumsal statü(13,14,15,16), Mesleki Tercih(17,18,19). AFA ile elde edilen veriler sonucunda DFA ile test edilmiştir. Bu yöntemle ki-kare değeri ve ortaya çıkan bu değer serbestlik derecesine oranı ($\chi^2/df = 314.729/144 = 2.186$), GFI (.905), AGFI (.874), CFI (.938), RMR (.054), SRMR (.062) ve RMSEA (.063) olarak tespit edilerek uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin güvenirlik katsayıları Cronbach Alpha kullanılarak her bir alt boyutu için şu şekilde hesaplanmıştır: Kişisel Özellikler alt boyutu .91, mesleki özellikler alt boyutu .80, toplumsal statü alt boyutu .77, mesleki tercih alt boyutu .68'dir. Ölçeğin genel güvenirlik katsayısı ise .86 olarak belirlenmiştir (Özgenel vd., 2019).

Mevcut çalışmadaki Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği Öğretmen Formu'na göre geçerlik ve güvenirlik düzeyini ortaya koyabilmek amacıyla Cronbach Alpha katsayıları incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin kişisel özellikler alt boyutu .85, mesleki özellikler alt boyutu .84, toplumsal statü alt boyutu .86 ve mesleki tercih alt boyutu .74 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamının Cronbach Alpha katsayısı ise .86'dır. Ölçeğin yapı geçerliliğinin belirlenebilmesi için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmadan önce KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett testleri kullanılarak verilerin faktör analizine uygunluğu saptanmıştır. KMO testinin sonucu olarak ortaya çıkan değer (KMO=.87); Barlett küresellik testinin sonucu ise $\chi^2(171)=2973,827; <.001$ olduğu için verinin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir. AFA sonucuna göre, ölçeğin toplam varyansın %63'ünü açıkladığı ve öz değeri 1'den yüksek olan 4 faktörlü yapısının bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlik Mesleği İmaj Öğretmen Formu'nun 4 faktörlü yapısını doğrulamak üzere yapılan DFA sonuçları kabul edilebilir bir model uyumu ortaya koymuştur [$\chi^2_{sd}=2.70$; RMSEA=.72; CFI=.92; GFI=.90; IFI=.92; TLI=.90; NFI=.87].

Mevcut çalışmadaki Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği Öğrenci Formu iç tutarlılık katsayıları; ölçeğin tamamı için .94, kişisel özellikler alt boyutu için .95, mesleki özellikler alt boyutu için .93, toplumsal statü alt boyutu için .91 ve mesleki tercih alt boyutu için ise .79'dur. Ölçeğin dört faktörlü yapısına ilişkin model uyumu, KMO sonuç değeri (KMO=.95); Barlett küresellik testi ise $\chi^2(171)=9816,821; <.001$ olarak belirlenerek verinin faktör analizi için kabul edilebilir düzeydedir. AFA ile elde edilen sonuçlara göre ölçeğin toplam varyansın %78'ini açıkladığı ve 4 faktörlü yapıyı desteklediği görülmüştür. AFA ile elde edilen sonuçlar DFA ile test edilmiştir. Ki-kare değeri ve ortaya çıkan bu değer serbestlik derecesine oranı AFA ile elde edilen veriler sonucunda DFA ile test edilmiştir. Bu yöntemle ki-kare değeri ve ortaya çıkan bu değer serbestlik derecesine oranı ($\chi^2/df = 891.99/330 = 2.703$), GFI (.911), AGFI (.836), CFI (.907), RMR (.071), SRMR (.072) olarak tespit edilmiş ve RMSEA (.086) sonucu bağlamında uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Mevcut çalışmadaki Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği Veli Formu iç tutarlılık katsayısı; ölçeğin tamamı için .92, kişisel özellikler alt boyutu için .91, mesleki özellikler alt boyutu için .84, toplumsal statü alt boyutu için .83 ve mesleki tercih alt boyutu için ise .68 olarak belirtilmiştir. Dört faktörlü yapısına ilişkin model uyumu KMO sonucu (KMO=.94); Barlett küresellik testi ise $\chi^2(171)=4345,716; <.001$ olarak kabul edilebilir düzeydedir. AFA sonuçlarına göre ölçeğin toplam varyansın % 65'ini açıklayarak 4 faktörlü yapıya uygun bulunmuştur. AFA ile elde edilen veriler sonucunda DFA ile test edilmiştir. Bu yöntemle ki-kare değeri ve ortaya çıkan bu değer serbestlik derecesine oranı ($\chi^2/df = 314.729/144 = 2.312$), GFI (.936), AGFI (.871), CFI (.956), RMR (.076), SRMR (.081) ve RMSEA (.088) olarak tespit edilerek uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Analizler yapılmadan önce veri setleri kontrol edilerek yanlış ve eksik girişler düzeltilmiştir. Kayıp veriler tespit edildikten sonra belirlenen faktörlerin madde ortalamaları alınarak atamalar yapılmıştır. Verilerin ön görülen varsayımları karşılmasına yönelik gereken normallik ve doğrusallık değerlendirmeleri yapılmıştır. Bu incelemelerden sonra 330 öğretmen formu, 575 öğrenci formu ve 420 veli formu üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

Veri analizi için SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Betimsel istatistikler kullanılarak demografik veriler analiz edilmiştir. Öğretmen, öğrenci ve veli çalışma gruplarında, ANOVA ve t testi kullanılarak bağımsız değişkenlere göre öğretmenlik mesleği imaj algısının nasıl farklılaştığı incelenmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Bu araştırma Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 05/10/2020 tarihli etik kurul onay belgesi alınarak yapılmış olup araştırmada “Yüksek Öğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği” kurallarına bağlı kalınmıştır. Ayrıca araştırma, yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği İlkelerine Aykırı Eylemler” kısmındaki söz konusu aykırı durumlardan hiçbiri yaşanmadan gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Öğretmen, öğrenci ve velilerin, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeylerinin belirlenmesi için ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına ait aritmetik ortalamalar alınmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3.

Öğretmen, öğrenci ve velilerin öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin algı düzeylerinin ortalaması

	Gruplar								
	Öğretmen			Öğrenci			Veli		
	N	\bar{X}	SS	N	\bar{X}	SS	N	\bar{X}	SS
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	330	3.92	.52	575	4.09	.69	420	4.10	.68
1. Kişisel Özellikler	330	4.11	.58	575	4.08	.82	420	4.09	.78
2. Mesleki Özellikler	330	4.50	.62	575	4.51	.68	420	4.34	.79
3. Toplumsal Statü	330	3.37	1.01	575	4.15	.82	420	4.16	.63
4. Mesleki Tercih	330	3.38	.99	575	3.48	1.09	420	3.75	.97

Tablo 3’e göre öğretmenlik mesleğinin imaj algı seviyesi tüm ölçek genelinde öğretmen görüşleri için $\bar{X}=3,92$, öğrenci görüşleri için $\bar{X}=4,09$, veli görüşleri için $\bar{X}=4,10$ şeklinde tespit edilerek orta düzeyin üstünde olduğu görülmüştür. Alt boyutları için değerlendirildiğinde kişisel özellikler boyutunda öğretmen görüşleri $\bar{X}=4,11$, öğrenci görüşleri $\bar{X}=4,08$, veli görüşleri $\bar{X}=4,09$ olup katılıyorum düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Mesleki özellikler alt boyutu için öğretmen görüşleri $\bar{X}=4,50$, öğrenci görüşleri $\bar{X}=4,51$, veli görüşleri $\bar{X}=4,34$ olup katılıyorum düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Toplumsal statü alt boyutu için öğretmen görüşleri $\bar{X}=3,37$ kararsızım düzeyindeyken; öğrenci görüşleri $\bar{X}=4,15$, veli görüşleri $\bar{X}=4,16$ olup katılıyorum düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Mesleki tercihler alt boyutu için öğretmen görüşleri $\bar{X}=3,38$, öğrenci görüşleri $\bar{X}=3,48$ ortalamaları ile “kararsızım” düzeyinde, veli görüşlerinin ise $\bar{X}=3,75$ olup katılıyorum düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen, öğrenci ve velilerin, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere ölçeğin tümü ve alt boyutları için t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmaktadır.

Tablo.4

Öğretmen, öğrenci ve velilerin öğretmenlik mesleğinin imaj algılarına ilişkin cinsiyete göre t-Testi sonuçları

	Cinsiyet	Gruplar								
		Öğretmen			Öğrenci			Veli		
		\bar{X}	T	p	\bar{X}	t	P	\bar{X}	T	p
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	Kadın	3.82			4.09			4.13		
	Erkek	4.03	-3.770	.001*	4.09	.007	.994	4.08	.712	.477
Kişisel Özellikler	Kadın	4.05			4.11			4.13		
	Erkek	4.17	-1.862	.064	4.04	1.014	.311	4.05	1.095	.274
Mesleki Özellikler	Kadın	4.50			4.48			4.35		
	Erkek	4.51	-.117	.907	4.55	-1.240	.215	4.32	.434	.650
Toplumsal Statü	Kadın	3.10			4.11			4.18		
	Erkek	3.65	-5.156	.001*	4.19	-1.163	.245	4.13	.603	.547
Mesleki Tercih	Kadın	3.24			3.49			3.74		
	Erkek	3.53	-2.654	.008*	3.48	.181	.857	3.77	-.348	.748

*p<0.05

Tablo 4'te öğretmen, öğrenci ve velilerin cinsiyet değişkeni bağlamında öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algıları, öğretmenlerde ölçeğin tamamında t=-3.770; p<.05, toplumsal statü alt boyutunda t=-5.156; p<.05 mesleki tercih alt boyutunda t=-2.654; p<.05 olup anlamlı bir farklılık gösterirken, kişisel özellikler alt boyutunda t=-1.862; p>.05, mesleki özellikler alt boyutunda t=-.117; p>.05 değerleri neticesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre verileri, ölçeğin tamamında t=.007; p>.05, kişisel özellikler alt boyutunda t=1.014; p>.05, mesleki özellikler alt boyutunda t=-1.240; p>.05, toplumsal statü alt boyutunda t=-1.163; p>.05 ve mesleki tercih alt boyutunda t=.857; p>.05 olup anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Cinsiyet değişkenine ait veli grubu sonuçlarına göre ise ölçeğin tamamında t=.712; p>.05, kişisel özellikler alt boyutunda t=1.090; p>.05, mesleki özellikler alt boyutunda t=.434; p>.05 toplumsal statü alt boyutunda t=.603; p>.05 ve mesleki tercih alt boyutunda t=-.348; p>.05 değerlerine ulaşılmış ve anlamlı bir farklılık ifade edilmemiştir. Veriler kapsamında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleği imajı öğretmen çalışma grubunda anlamlı bir farklılık göstermiş; öğrenci ve veli gruplarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Öğretmen ve velilerin, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeylerinin öğrenim değişkenine ilişkin anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere ölçeğin tümü ve alt boyutları için t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo.5

Öğrenim durumu değişkenine göre öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algılanan öğretmen t-testi ve veli varyans analizi sonuçları

			Öğretmen			Veli		
			\bar{X}	<i>t</i>	<i>p</i>	\bar{X}	<i>F</i>	<i>p</i>
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	Lisans	3,91	-.663	.508	İlköğretim	4,13	1,055	.368
					Ortaöğretim	4,04		
					Önlisans	4,03		
	Lisansüstü	3,97			Lisans ve üzeri	4,20		
Kişisel Özellikler	Lisans	4,09	-1.117	.265	İlköğretim	4,13	1,886	.131
					Ortaöğretim	4,02		
					Önlisans	3,90		
	Lisansüstü	4,20			Lisans ve üzeri	4,24		
Mesleki Özellikler	Lisans	4,49	-.789	.431	İlköğretim	4,34	4,469	.004*
					Ortaöğretim	4,21		
					Önlisans	4,23		
	Lisansüstü	4,57			Lisans ve üzeri	4,65		
Toplumsal Statü	Lisans	3,36	-.398	.691	İlköğretim	4,23	.920	.431
					Ortaöğretim	4,09		
					Önlisans	4,14		
	Lisansüstü	3,42			Lisans ve üzeri	4,10		
Mesleki Tercih	Lisans	3,40	.727	.468	İlköğretim	3,73	.893	.445
					Ortaöğretim	3,79		
					Önlisans	3,97		
	Lisansüstü	3,28			Lisans ve üzeri	3,64		

* p<0.05

Tablo 5'te öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre öğretmenlik mesleği imajının alt boyutları t testi sonuçları bağlamında incelendiğinde ölçeğin tamamında $t=-.663$; $p>.05$, kişisel özellikler alt boyutunda $t=-1.117$; $p>.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $t=-.789$; $p>.05$ ve toplumsal statü alt boyutunda $t=-.398$; $p>.05$, mesleki süreçler alt boyutunda $t=.727$; $p>.05$ olup anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Velilerin eğitim durumları ile algıladıkları öğretmenlik mesleği imajının boyutları varyans analizi verilerine göre ölçeğin tamamında $F=1.055$; $p>.05$, kişisel özellikler alt boyutunda $F=1.886$; $p>.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=.920$; $p>.05$ ve mesleki süreçler alt boyutunda $F=.893$; $p>.05$ değerleri neticesinde anlamlı bir fark görülmezken sadece mesleki özellikler alt boyutu $F=4.469$; $p<.05$ olup anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tabloda öğretmenlik mesleğinin imajı açısından öğretmenlerin öğrenim durumu değişkeni farklılık oluşturmazken velilerde mesleki özellikler alt boyutunda, bu değişkenin anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmüştür. *Mesleki özellikler* alt boyutunda ise veli algılarının öğretmenlere göre daha olumlu yönde olduğu görülmüştür.

Öğretmen, öğrenci ve velilerin, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeylerinin okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere ölçeğin tümü ve alt boyutları için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo.6

Öğrenci, öğretmen ve velilerin öğrencilerin okul türlerine ilişkin algıladıkları öğretmenlik mesleği imajının boyutlarına algısına ilişkin varyans analizi sonuçları

	Okul Türleri	Gruplar								
		Öğrenci			Öğretmen			Veli		
		\bar{X}	F	P	\bar{X}	F	P	\bar{X}	F	p
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	Anadolu İHL	4.15			4.07			4.00		
	MTAL	4.02			3.93			4.11		
	Anadolu Lisesi	3.99	2.897	.022*	3.80	2.788	.136	4.14	.507	.022*
	Fen Lisesi	4.18			3.82			4.12		
	Diğer	4.26			3.96			4.18		
Kişisel Özellikler	Anadolu İHL	4.10			4.26			3.95		
	MTAL	3.95			4.11			4.14		
	Anadolu Lisesi	4.00	4.160	.002*	4.01	1.763	.004*	4.08	1.200	.002*
	Fen Lisesi	4.23			4.04			4.14		
	Diğer	4.34			4.07			4.17		
Mesleki Özellikler	Anadolu İHL	4.50			4.61			4.24		
	MTAL	4.46			4.58			4.24		
	Anadolu Lisesi	4.52	.736	.568	4.36	3.948	.018*	4.42	.206	.568
	Fen Lisesi	4.61			4.61			4.57		
	Diğer	4.55			4.26			4.34		
Toplumsal Statü	Anadolu İHL	4.26			3.66			4.10		
	MTAL	4.12			3.39			4.13		
	Anadolu Lisesi	3.97	2.788	.026*	3.12	3.018	.018*	4.24	.364	.026*
	Fen Lisesi	4.17			3.16			4.06		
	Diğer	4.31			3.46			4.29		
Mesleki Tercih	Anadolu İHL	3.65			3.37			3.69		
	MTAL	3.47			3.30			3.80		
	Anadolu Lisesi	3.27	2.020	.090	3.36	5.310	.000*	3.80	.121	.090
	Fen Lisesi	3.49			3.07			3.57		
	Diğer	3.49			3.96			3.84		

*p<0.05

Tablo 6'ya göre öğrencilerin öğretmenlik mesleği imaj algıları, okul türü değişkenine göre ölçeğin geneli için F=2.897; p<.05, kişisel özellikler alt boyutu için F=4.160; p<.05, toplumsal statü alt boyutu için F=2.788; p<.05 olup anlamlı bir farklılık göstermiştir. Mesleki özellikler alt boyutunda F=,736; p>.05, mesleki tercih alt boyutunda ise F=2.020; p>.05 olup anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğretmenlerin öğretmenlik

mesleği imaj algıları okul türü değişkenine göre ölçeğin genelinde $F=2.788$; $p>.05$ şeklinde olup anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kişisel özellikler alt boyutunda $F=1.763$; $p<.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $F=3.948$; $p<.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=3.018$; $p<.05$, mesleki tercih alt boyutunda $F=5.310$; $p<.05$ değerlerine ulaşarak tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Velilerin öğretmenlik mesleği imaj algıları okul türü değişkenine göre ölçeğin genelinde $F=.507$; $p<.05$, kişisel özellikler alt boyutunda $F=1.200$; $p<.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=3.018$; $p<.05$ şeklinde anlamlı bir farklılık gösterirken, mesleki özellikler alt boyutunda $F=.364$; $p>.05$ ve mesleki tercih alt boyutunda $F=.121$; $p>.05$ olup anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Ölçeğin tamamında, öğretmenler ile öğrenci algıları, öğretmenlerle kıyaslandığında anlamlı yüksek bir farklılık göstermiştir. Kişisel özellikler alt boyutunda üç grupta da anlamlı bir farklılık görülmüş, mesleki özellikler alt boyutunda ise öğretmenler ve öğrenci ile veli grupları arasında anlamlı yüksek bir farklılık ortaya çıkmıştır. Toplumsal statü alt boyutunda ise veli ve öğrenci görüşleri ve öğretmenler arasında anlamlı yüksek bir farklılık görülmüştür. Mesleki tercih alt boyutunda ise öğretmen algısı düşük seviyede kalmış ve öğrenci ile veli grupları arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin mesleki imajı ile ilgili algının veli, öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek üzere ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo.7

Öğretmen, öğrenci ve velilerin, öğrencilerin ekonomik düzeylerine ilişkin algıladıkları öğretmenlik mesleği imajının boyutlarına ilişkin varyans analizi sonuçları

	Ekonomik Durum	Gruplar								
		Öğretmen			Öğrenci			Veli		
		\bar{X}	F	P	\bar{X}	F	P	\bar{X}	F	P
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	Alt	3.93			4.18			3.85		
	Orta	3.92	.041	.960	4.06	.873	.422	4.12	1.536	.217
	Üst	3.91			4.10			4.10		
Kişisel Özellikler	Alt	4.14			4.18			3.65		
	Orta	4.12	1.840	.160	4.04	.865	.557	4.12	3.576	.029*
	Üst	3.92			4.09			4.12		
Mesleki Özellikler	Alt	4.54			4.57			4.16		
	Orta	4.52	2.706	.068	4.48	.586	.478	4.35	.538	.584
	Üst	4.26			4.53			4.33		
Toplumsal Statü	Alt	3.34			4.23			3.98		
	Orta	3.34	1.458	.234	4.11	.738	.648	4.17	.715	.490
	Üst	3.66			4.16			4.08		
Mesleki Tercih	Alt	3.37			3.58			3.79		
	Orta	3.32	2.714	.068	3.49	.434	.418	3.75	.041	.960
	Üst	3.77			3.45			3.78		

* $p<0.05$

Tablo 7’ye göre öğretmenlerin öğrencilerin ekonomik düzeylerine ilişkin mesleki imaj algısı ölçeğin tamamında $F=.041$; $p>.05$, kişisel özellikler alt boyutunda $F=1.860$, $p>.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $F=2.706$; $p>.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=1.458$; $p>.05$ ve mesleki tercih alt boyutunda $F=2.714$; $p>.05$ olup anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Öğrencilerin kendi ekonomik durumuna ilişkin algıladıkları öğretmenlik mesleği imajının boyutları incelendiğinde ölçeğin tamamında $F=.873$; $p>.05$, kişisel özellikler

alt boyutunda $F=.865$; $p>.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $F=.586$; $p>.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=.738$; $p>.05$ ve mesleki tercih alt boyutunda $F=.434$; $p>.05$ olduğu belirtilerek anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Velilerin öğrencilerin ekonomik durumuna ilişkin algıladıkları öğretmenlik mesleğinin imajının boyutları incelendiğinde ölçeğin tamamında $F=1.536$; $p>.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $F=.538$; $p>.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=.715$; $p>.05$, mesleki süreçler alt boyutunda $F=.041$; $p>.05$ anlamlı bir farklılaşma tespit edilmezken, kişisel özellikler alt boyutunda $F=3,576$; $p<.05$ olup anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre *kişisel özellikler* alt boyutunda öğretmen ve öğrencilerle kıyaslandığında velilerin algıları anlamlı ölçüde daha olumlu yöndedir.

Öğretmenlerin mesleki imajı ile ilgili algının veli, öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek üzere ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8'de sunulmaktadır

Tablo 8.

Araştırma grubu türüne göre ANOVA sonuçları

		N	\bar{X}	SS	F	p	Fark Grubu
Mesleki İmaj (Tüm Ölçek)	1. Veli	420	4.11	.684	9.141	.000*	1-2 ile 3
	2. Öğrenci	575	4.09	.691			
	3. Öğretmen	330	3.93	.525			
Kişisel Özellikler	1. Veli	420	4.10	.784	.110	.896	-
	2. Öğrenci	575	4.09	.828			
	3. Öğretmen	330	4.11	.582			
Mesleki Özellikler	1. Veli	420	4.34	.791	8.782	.000*	1 ile 2-3
	2. Öğrenci	575	4.52	.687			
	3. Öğretmen	330	4.51	.627			
Toplumsal Statü	1. Veli	420	4.16	.817	100.142	.000*	1-2 ile 3
	2. Öğrenci	575	4.16	.820			
	3. Öğretmen	330	3.37	1.011			
Mesleki Tercih	1. Veli	420	3.76	.975	13.411	.000*	1 ile 2-3
	2. Öğrenci	575	3.49	1.094			
	3. Öğretmen	330	3.39	.995			

* $p<0.05$

Tablo 8'de, tüm çalışma gruplarında öğretmenlerin mesleki imaj algısının farklılaşma durumu incelendiğinde, ölçeğin genelinde; $F=9.141$; $p<.05$, mesleki özellikler alt boyutunda $F=8.782$; $p<.05$, toplumsal statü alt boyutunda $F=100.142$; $p<.05$, mesleki tercih alt boyutunda $F=13.411$; $p<.05$ değerlerine ulaşılarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yalnızca kişisel özellikler alt boyutunda $F=0.110$; $p>.05$ olup anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Buna göre mesleki özellikler alt boyutunda velilerin algısı öğrenci ve öğretmenlere göre anlamlı ölçüde daha olumsuz düzeydedir. Toplumsal statü alt boyutunda ise öğretmenler kendilerini öğrenci ve velilere göre daha düşük statüde algılamaktadır.

4. TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırma, öğretmenlik mesleğinin imajını çeşitli değişkenler bağlamında ve öğrenci, veli ve öğretmen perspektifi ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma bulguları cinsiyet bağlamında incelendiğinde, veli ve öğrenci görüşlerine göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı buna mukabil erkek öğretmenlerin mesleğin imajına ilişkin algılarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Söz konusu bulgu, kadın öğretmenlerin sayısının erkeklere göre yaklaşık 1,5 kat daha fazla olduğunu gösteren resmî istatistikler (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2021) ve öğretmenliğin giderek bir kadın mesleği hâline geldiği ile ilgili alan yazınla (Erginer ve Saklan, 2020) birlikte değerlendirildiğinde söz konusu sonuç dikkat çekicidir. Kadın öğretmenlerin daha olumsuz bir imaj algısına rağmen daha fazla öğretmenliğe yönelikleri söylenebilir. Bu çıkarım, kadınların çalışma saatleri ve tatil sürelerini göz önüne alarak öğretmenlik mesleğini tercih ettiği, kariyer ilerlemesi konusunda çok istekli olmadıklarını ileri süren araştırma (Yaman, 2001) bulguları ile birlikte değerlendirildiğinde daha anlamlı hale gelmektedir. Ayrıca erkek öğretmenlerin mesleki imaj algılarının kadınlara oranla daha olumlu olduğu Özdemir ve Orhan'ın (2020) çalışması ile de benzerlik göstermektedir. Buna göre meslekte önemli bir çoğunluğu teşkil eden kadın öğretmenlerin mesleki tercihlerinin sebebinin mesleği elverişli, uygun özelliklere sahip olarak algılamaktan ziyade, toplumda giderek artan biçimde kadın mesleği olarak algılanması ile ilişkili olabileceği ve geleneksel toplumsal rollerine paralel arayışlardan kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla mesleki gelişim ihtiyacına da olumsuz yansiyabilecek bu yönelimin mesleğin imajına yönelik bir kısır döngü oluşturacağı ileri sürülebilir. Öğretmenlik mesleğinin büyük bir kısmını kadınlar oluşturmasına rağmen mesleki imaj algılarının daha olumsuz olması onların bu olumsuz izlenimlerini mesleği icra ederken edindikleri deneyim sonucu geliştirmiş olabileceğini de işaret ediyor. Bu sebeple mevcut araştırma bulgularının, özellikle kadın öğretmenlerin mesleki imaj algılarının mesleği sürdürürken nasıl bir değişim gösterdiğine ve olumsuz mesleki algıların öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını ve iş doyumlarını nasıl etkilediğine yönelik daha ileri araştırmalarla desteklenmesi önerilebilir. Çünkü mesleki statü, imaj gibi faktörler şahısların sahip oldukları nitelikleri artırabilmesine yönelik motivasyon sağlayıcı etkenlerden biri olarak görülmektedir (Ceylan vd., 2011). Ayrıca önemli bir çoğunluk oluşturan kadın öğretmen kitlesinin olumsuz mesleki imaj algılarının sebeplerini ortaya koymak ve bu sebepleri ortadan kaldıracak politika ve uygulamalara kaynaklık etmek üzere derinlemesine nitel araştırmalar yürütülebilir.

Mesleki imajın *toplumsal statü* alt boyutunda ise öğretmenlerin kendilerini öğrenci ve velilere göre daha olumsuz statüde algıladıkları görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünde genel olarak bir gerileme olduğunu gösteren pek çok araştırma bulunmaktadır (Orhan ve Özdemir, 2019; Sönmez ve Cemaloğlu, 2017; Ünsal ve Bağçeci, 2016). Bununla birlikte özellikle öğretmenlerde bu olumsuz algının öğrenci ve veli gibi diğer paydaşlara göre daha yüksek olması dikkat çekicidir. Ünsal ve Bağçeci (2016) tarafından da vurgulandığı üzere, eğitim politikaları değiştirilirken öğretmen görüşüne başvurulmaması, öğrenci ve velinin öğretmen üzerindeki yaptırım gücünün artması gibi sebeplere bağlı olarak öğretmenlerin mesleki saygınlığı zarar görmüştür. Benzeri şekilde pek çok çalışmada, öğretmenlerin kendilerini mesleki anlamda tatminsiz, itibar ve statü açısından zayıf gördüğü ve çalışma alanlarına çok fazla müdahalede bulunduğu ve mesleki statünün giderek zayıfladığı ileri sürülmektedir (Hargreaves v. 2007; Kalin vd., 2017). Özellikle öğretmenlerin kendi toplumsal statülerine ilişkin algılarının daha negatif seviyede olmasında, toplumsal değişimin yanı sıra politika geliştirme ve uygulama süreçlerine dahil olamamalarının ve daha yüksek statü beklentilerinin de etkili olduğu söylenebilir. Mesleğin toplumdaki itibarının yükseltilebilmesi için öncelikle öğretmenlerin kendi mesleklerinin saygınlığına dair algılarının güçlendirilmesinin gerekliliği açıktır. Dolayısı ile bu olumsuz algının giderilmesine yönelik yaklaşım ve uygulamalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu bağlamda özellikle öğretmenlerdeki olumsuz mesleki algının nedenlerine odaklanan detaylandırılmış araştırmalar yürütülebilir.

Toplumsal statü alt boyutunda olduğu gibi, *mesleki tercih* alt boyutunda da öğretmenlerin imaj algıları, öğrenci ve velilere göre olumsuz olduğu görülmüştür. Bu bulgu, mesleki statünün düşük algılanması ile ilişkili olduğu gibi, öğretmenlik mesleğinin stresli ve zor olduğunu belirten bazı araştırma (Kieschke ve Schaarschmidt, 2008) sonuçları ile de ilişkilendirilebilir. Öğretmenlerin mesleki statü olarak düşük algıladıkları mesleklerini tercih edilebilir görmemeleri de beklenen bir sonuçtur. Ayrıca mesleğin icrasında yaşadıkları güçlüklerin de bu algıyı desteklediği söylenebilir. Diğer taraftan memurluğunun sağladığı iş garantisi ve güvencesi sebebiyle genel olarak devlet memurluğuna ve özellikle de öğretmenlik mesleğine yönelim arttığı için (Erden, 2017) velilerin mesleki tercih alt boyutunda daha olumlu algılara sahip olmaları anlaşılabilir bir bulgudur. Mesleki niteliğin sürdürülebilir olmasının temel şartlarından birisi de yeni ve donanımlı, yüksek potansiyele sahip adayların mesleğe çekilebilmesidir. Dolayısıyla özellikle de velilerdeki ve öğrencilerdeki öğretmenlere göre daha yüksek olan olumlu algı bu anlamda bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Mesleki tercih algısı bakımından öğrencilerin tam da veliler ve öğretmenler arasında bir noktada yer alması, söz konusu algının öğretmenlerce de desteklenmesinin elzem olduğuna işaret etmektedir. Toplumsal statü algısında olduğu gibi mesleğin tercih edilebilirliği ile ilgili olumlu algıları destekleyecek politika ve uygulamaların yürütülmesi bu bağlamda da önem taşımaktadır.

Araştırmanın en ilgi çekici bulgularından birisi, mesleki tercih ve toplumsal statü alt boyutlarında daha olumlu algılara sahip olan velilerin mesleki özellikler alt boyutunda anlamlı ölçüde olumsuz bir algıya sahip olmalarıdır. Velilerin öğretmenlerin mesleki özelliklerini olumsuz, statülerini yüksek algılamaları da dikkat çekici ve tutarsız görünen bir bulgu olmakla birlikte hâlâ statü anlamında olumlu bir algıya sahip olmaları pozitif şekilde değerlendirilebilir. Genel olarak velilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının mesleki özellikler bağlamında daha olumsuz olmasının, toplumdaki eğitim seviyesinin artışı, eğitimin toplumsal statü bakımından önemli bir belirleyici olarak görülmesi ve dolayısıyla okuldan ve öğretmenden beklentilerin yükselmesi gibi birçok unsurla açıklanması mümkündür. Diğer taraftan mesleki anlamda yetersiz görülmeleri öğretmenlerin toplumdaki saygınlığını da olumsuz etkileyebilecek önemli bir faktördür. Dolayısıyla mesleki niteliklerin artırılmasına yönelik çalışmaların etkin bir biçimde yürütülmesinin öğretmenlik mesleğinin toplumsal imajına olumlu yönde katkı sağlayabileceği söylenebilir. Bu bulgu, öğretmenliğin mesleki statüsünün güçlendirilmesi için nitelik odaklı istikrarlı politikalar geliştirilmesinin önemine dikkat çekmektedir. Bununla birlikte sadece merkezi ya da yerel düzeyde yönetim politika ve uygulamalarının ötesinde öğretmenlerin de mesleki özelliklerini geliştirerek ve velilerle iletişimlerinde bu özellikleri öne çıkararak kendi imajlarını güçlendirmeleri önerilebilir. Ayrıca velilerin öğretmenliğin toplumsal statüsünü yüksek görmelerine ve öğretmenliği tercih edilebilir bir meslek olarak algılamalarına karşın, mesleki özellikler bakımından algılarının neden daha düşük olduğunu belirlemek üzere daha derinlemesine nitel ve nicel araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Kaynakça/Reference

- Aktaş, İ. (2010). *Üniversite - kent iletişimi bağlamında üniversite imajının değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Akyüz, Y. (1978). Türkiye’de öğretmen “öğretmen” ve meslek imajı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 11(1), 115-121.
- Ataüinal, A. (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen?*. Milli Eğitim Vakfı.
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin toplumsal saygınlık ve imajlarına olumsuz etki eden faktörlerin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 34(1),152-167. <https://doi.org/10.33308/26674874.2020341165>
- Bağçeci, B., Çetin, B., & Ünsal, S.(2013). Occupational image scale of teachers. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(1), 34-48. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.390>
- Balıkçioğlu, B. (2016). Benlik imajı uyumunun retoriği: bana ne tükettiğini söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 5(3), 537-553.
- Battal, N. (2003). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Açılışında Yaptığı Konuşma [Sempozyum bildirimi]. *Eğitimde Yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Sivas.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cansız, H. O., & Özgenel, M. (2019). Öğretmenlerin mesleki imajlarının iş doyumlarına etkisi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-15. <https://doi.org/10.51725/etad.793162>
- Ceylan, M., & Birkan, A. K. A. R. (2011). Ortaöğretimde okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi (Karacasu Lisesi Örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 43-64.
- Çak, Ö. (2020). *Türk sinemasında öğretmen imajı ve öğretmenlik mesleğinin tarihsel süreç içerisinde dönüşümü* [Yüksek lisans tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.
- Çelikten, M. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Çetin, A. & Ünsal, S. (2019). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304-323.
- Devrim, G. (2010). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye’de öğretmenlik: teaching as a profession: the case of Turkey. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 27 (2), 13-21.
- Dichter, E. (1985). What's in an image. *Journal of consumer marketing*. <https://doi.org/10.1108/eb038824>
- Doğan, Ö., & Bayrak, C. (2019). Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin imajı: bir ölçek geliştirme ve uygulama çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 901-922. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.49440-487223>
- Ekinci, N. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve alan seçiminde etkili olan motivasyonel etkenler. *Ilkogretim Online*, 16(2).
- Emiroğlu, N. (2000). Sağlık personelinin ve toplumun hemşirelik imajı. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 1, 9-18.
- Erdem, A. R., Gezer, K., & Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 1, 471-477.
- Erden, M. (2017). *Eğitim bilimlerine giriş* (11. Baskı). Arkadaş.

- Erginer, A., & Saklan, E. (2020). Öğretmenlik mesleğinin bir kadın mesleğine dönüşmesinin yaratabileceği sorunlara yönelik öğretmen adaylarının geliştirdikleri çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 363-393.
- Erzen, Z., & Epçaçan, C. (2018). Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin toplumdaki saygınlığının incelenmesi. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4(9), 331-345.
- Eskicumalı, A. (2002). *Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği, öğretmenlik mesleğine giriş*. Pegem.
- Gelen, İ., & Özer, B. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55.
- Gönülaçar, Ş. (2016). Türkiye'de Öğretmen İmajı ve İtibarı Üzerine Bir İnceleme. Erişim Tarihi: 11.03.2018, <https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/41461508/Turkiyede.Ogretmen.Imaji.ve.Itibari.sgonulacar.2016.pdf>
- Hargreaves, L., Cunningham, M., Hansen, A., McIntyre, D., Oliver, C., & Pell, T. (2007). The status of teachers and the teaching profession in England: Views from inside and outside the profession. Final Report of the Teacher Status Project. *University of Cambridge Faculty of Education, Department of Media and Communication, University of Leicester*. https://www.academia.edu/20607351/T%20C3%BCrkiye_de_%20C3,96,C4.
- Kahraman, Ü. & Çelik, O. T. (2020). The status of Teaching Profession From Teachers' Points of view= Öğretmen Penceresinden Öğretmenlik Mesleğinin Statüsü. *Educational Administration: Theory & Practice*, 26(3), 519-564.
- Kalin, J., Cepic, R., & Šteh, B. (2017). Status of Teachers and the Teaching Profession: A Study of Elementary School Teachers' Perspectives. *Bulgarian Comparative Education Society*, 15, 59-65.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Anı.
- Keskinkılıç K. (Ed.). (2005). *Öğretmenlerin özellikleri ve yeterlikleri* (s.327-353). Pegem
- Kızılcık-Özkan, Z., Ünver, S., Avcıbaşı, İ. M., Semerci, R., & Yıldız-Fındık, Ü. (2017). Bir grup hemşirelik öğrencisinin mesleğe yönelik imaj algısı, *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 19(1), 38-47.
- Kieschke, U., & Schaarschmidt, U. (2008). Professional commitment and health among teachers in Germany: a typological approach. *Learning and Instruction*, 18(5), 429-437.
- MEB. (2021). *Milli eğitim istatistikleri 2020/21*. MEB.
- Mutluer, Ö. & Yüksel, S. (2019). *Emekli ve kıdemli öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsü hakkındaki görüşleri*. 28.Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- OECD (2019), TALIS 2018 Technical Report, OECD, Paris, http://www.oecd.org/education/talis/TALIS_2018_Technical_Report.pdf.
- Örer, L. (2006). *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin kurumsal imajının öğrenciler açısından ölçülmesi üzerine bir alan araştırması* [Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.
- Özdemir, T., & Orhan, M. (2020). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin mesleki imaj algıları ile örgütsel adanmışlık davranışları arasındaki ilişki. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 132-147.
- Özden, Y. (Ed.). (2004). *Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği* (s.1-32, 3. Baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Özsoy, S., A. (2000). Toplumda hemşirelik imajının belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 16(2), 1-19.
- Öztürk, Z. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel imaj algıları ile işe tutkunluk düzeyleri arasındaki ilişkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

- Pişkin, Z., & Parlar, H., (2021). Toplumsal statü ve algı açısından öğretmenlik mesleğinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 1-28.
- Sönmez, E., & Cemaloğlu, N. (2017). İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki imaj algısı ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 2117-2141. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.32772-364002>
- Şişman, M. (2011). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Yayıncılık.
- TDK. (2021). Büyük Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>.
- Topakoğlu, İ., & Canlı, S. (2022). Sinema ve öğretmen imajı: türk filmlerinin kadın ve erkek öğretmen imajı açısından incelenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 9(1), 48-63.
- Ulağlı, S. (2018). *Öteki'nin bilimine giriş-imgebilim*. Motto.
- Ünsal, S., & Bağçeci, B. (2016). Teachers' views on professional image and influential factors: öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin örüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.6. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.3908>
- Varkey Gems Foundation. (2018). *Teacher Status*. London: Index
- Yaman, E. (2001). Öğretmenlik mesleğinin sosyo-ekonomik statüsü / bu mesleğin bir bayan mesleği haline dönüşmesi durumu ve eğitim fakültesi üzerine bir araştırma. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 53-68.
- Zakariya, Y. F. (2020). Investigating some construct validity threats to TALIS 2018 teacher job satisfaction scale: implications for social science researchers and practitioners. *Social Sciences*, 9(4), 3

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

It is thought that occupations emerged as a result of social life in order to meet the needs of individuals to continue their daily lives (Yılmaz, 2007). Occupation as a lexical meaning; It is defined as a job that has its own rules, which individuals systematically develop their knowledge and skills by going through a certain education, to produce goods and services to meet the needs of people in the society and to earn money (TDK, 2023).

Occupational image can be defined as the positive or negative impressions of people about the profession or those who practice it, based on their personal experiences and others' experiences. Impressions, opinions and expectations about the profession are shaped in the mind and as a result, these factors create the image perception (Karaköse, 2006; Kızılcık-Özkan, Ünver, Avcıbaşı, Semerci, Yıldız-Fındık; 2017). Of course, at this point, it is also very important for professionals to reflect themselves positively by using their talents, knowledge, skills and identities in an impressive way (Güneş, 2007).

While many professions have lost their functionality from the past to the present, it has been seen that new professions have emerged. As a matter of fact, professions on health, education and law have always been able to maintained their importance thanks to their social necessity (Kahraman and Çelik, 2020, p.556). Considering that education is among the main issues of countries as a social institution, teaching profession is defined as one of the main elements of this issue (Battal, 2003; Gelen and Özer, 2008). The birth of the teaching profession, which is as old as the history of humanity, started with people learning something from others in order to survive and adapt to changing living conditions. Instructors have held various titles such as "hodja, master, teacher, craftsman". These people who assumed the role of transferring knowledge had the idea of making a profit from the field they worked for over time. Thus, a teacher has been defined as a person who transfers his knowledge and skills to others by expecting to gain gratuitous or financial gain (Doğan, 2018; Eskicumalı, 2002).

Although the sacredness of the teaching profession has been emphasized in the social and cultural field from past to present, the perception of social image has not always remained the same. Teachers' self-image perceptions are mostly shaped by their economic conditions and how they are perceived by the public (Kahraman & Çelik, 2020). In the study of Orhan and Özdemir (2019), teachers' perception of their own profession is more negative today when compared to the past; according to the findings of Ünsal and Bağçeci's (2016) study, the status of teachers in the teaching profession is said to be pretty low; in the study of Sönmez and Cemaloğlu (2017), teachers' perceptions of the general image of the profession is emphasized to be highly negative. When we look at OECD countries, it is seen that more than 60% of teachers and school administrators love their profession, and more than 80% of them have high job satisfaction (Zakariya, 2020). However, according to the International Teaching and Learning Survey [TALIS] (2018), a decrease has been seen in the professional satisfaction of teachers in almost half of the participating countries, especially in the last five years (OECD, 2019). According to the Global Teacher

Status Index published by the Varkey Foundation in 2018, the countries with the highest status of the teaching profession are respectively listed as China, Indonesia, Malaysia and Taiwan; Türkiye took the 7th place among thirty-five countries. China is first on the list while Brazil is the last on the list. 35% of the Turkish people who took part in the survey stated that they would probably or certainly direct their children to the teaching profession and added that teachers' salaries should be more than 6500 dollars (Varkey Foundation, 2018).

When the literature is reviewed, that the image of the teaching profession has been studied in many researches in the context of different variables (Akcan & Polat, 2016; Akyüz, 1978; Atmaca, 2020; Cansız & Özgenel, 2019; Çak, 2020; Doğan & Bayrak, 2019; Gönülaçar, 2016; Orhan & Özdemir, 2019; Özgenel, Işık and Bahat, 2019; Sönmez and Cemaloğlu, 2017; Topakoğlu and Yaşam, 2022) can be reported easily.

The society, individuals and the political system put too many responsibilities on the shoulders of teachers, and in order to meet these expectations, they need to have the necessary competencies at the professional level. Therefore, their image perception should be analyzed and reflected in detail. In this study, in which the professional images of teachers are examined depending on the views of teachers, students and parents, it is aimed to determine positive and negative thoughts and judgments about the profession and to enable people to interpret the profession in a more equitable and fair way (Bağçeci et al., 2013, p.36).

2.METHOD

This research, which aims to comparatively examine the image of the teaching profession according to the views of teachers, students and parents, was designed with a descriptive survey model, one of the quantitative research methods. Studies to gather data in order to analyze the main characteristics of the group in question are called survey research (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2017). Karasar (2010) described screening models as one of the research methods that try to convey an existing situation without making any changes.

The research population consists of 1097 high school teachers, 12.708 high school students and their parents working in Kırıkkale city center and its districts. 330 teachers, 420 parents and 575 students were selected through maximum diversity constituted the sample of the research.

Teacher, student and parent forms of the teaching profession image scale were used as a measurement tool in the research. Teacher professional image scale teacher form; it was prepared in a 5-point likert type by Bahat, Işık, and Özgenel (2019) in order to determine the professional images of teachers within the framework of parents' perceptions. The scale consists of 19 items and four sub-dimensions: personal characteristics, professional characteristics, social status and professional preference. The reliability coefficients of the scale were calculated for each sub-dimension by using Cronbach Alpha as follows: personal traits sub-dimension .91, professional traits sub-dimension .80, social status sub-dimension .77, occupational preference sub-dimension .68. The general reliability coefficient of the scale was determined as .86 (Özgenel et al., 2019). Before exploratory factor analysis (EFA) was performed to determine the construct validity of the scale, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett tests were used to determine the suitability of the data for factor analysis. The value resulting from the KMO test (KMO=.87); as the result of the Barlett sphericity test was $\chi^2(171)=2973.827; <.001$, and it was determined that the data was suitable for factor analysis. According to the EFA result, it was seen that the scale explained 63% of the total variance and had a 4-factor structure with an eigenvalue higher than 1. After the data obtained with EFA, it was tested with DFA. With this method, the chi-square value and the ratio of this value to the degrees of

freedom ($\chi^2/df = 314.729/144 = 2.677$), GFI (.943), AGFI (.856), CFI (.948), RMR (.073), SRMR (.068) and RMSEA (.082) were determined and the fit indices were determined to be at an acceptable level (Barret, 2007; Kiline, 2011; Tabachnik & Fidell, 2007).

Cronbach Alpha coefficients were examined in order to reveal the level of validity and reliability according to the teaching profession image scale teacher form in the current study. As a result of the analysis, the personal characteristics sub-dimension of the scale was calculated as .85, the professional characteristics sub-dimension as .84, the social status sub-dimension as .86 and the vocational preference sub-dimension as .74. Beside this, the Cronbach Alpha coefficient of the entire scale is calculated as .86. Before exploratory factor analysis (EFA) was performed to determine the construct validity of the scale, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett tests were used to determine the suitability of the data for factor analysis. The value deriving from the KMO test (KMO=.87); after the result of the Barlett sphericity test was calculated as $\chi^2(171)=2973,827;<.001$, it was determined that the data was suitable for factor analysis. According to the EFA result, it was seen that the scale explained 63% of the total variance and had a 4-factor structure with a value higher than 1. The CFA results performed to confirm the 4-factor structure of the Teaching Profession Image Teacher form revealed an acceptable model fit [$\chi^2/sd=2.70$; RMSEA=.72; CFI=.92; GFI=.90; IFI=.92; TLI=.90; NFI=.87].

Teaching professional image scale student form in the present study; internal consistency coefficients in the current study; .94 for the whole scale, .95 for the sub-dimension of personal characteristics, .93 for the sub-dimension of professional characteristics, .91 for the sub-dimension of social status, and .79 for the sub-dimension of professional choice. Model fit regarding the four-factor structure of the scale, KMO result value (KMO=.95); Barlett sphericity test is $\chi^2(171)=9816,821$; determined as $<.001$, it is at an acceptable level for factor analysis of the data. According to the results obtained with EFA, it was seen that the scale explained 78% of the total variance and supported the 4-factor structure. Results obtained with EFA were tested with DFA. The chi-square value and the ratio of this value to the degrees of freedom . As a result of the data obtained with EFA, it was tested with DFA. With this method, the chi-square value and the ratio of this value to the degrees of freedom ($\chi^2/df = 891.99/330 = 2.703$), GFI (.911), AGFI (.836), CFI (.907), RMR (.071), SRMR (.072) and RMSEA (.086) were determined, and the fit indices were determined to be at an acceptable level.

Teaching professional image scale parents form in the present study; internal consistency coefficient in the current study; .92 for the whole scale, .91 for the personal characteristics sub-dimension, .84 for the occupational characteristics sub-dimension, .83 for the social status sub-dimension, and .68 for the occupational preference sub-dimension. Model fit KMO result for its four-factor structure (KMO=.94); the Barlett sphericity test is at an acceptable level as $\chi^2(171)=4345,716;<.001$. According to the EFA results, the scale was found to be suitable for the 4-factor structure, explaining 65% of the total variance. As a result of the data obtained with EFA, it was tested with DFA. With this method, the chi-square value and the ratio of this value to the degrees of freedom ($\chi^2/df = 314.729/144 = 2.312$), GFI (.936), AGFI (.871), CFI (.956), RMR (.076), SRMR (.081) and RMSEA (.088) were determined, and the fit indices were determined to be at an acceptable level.

3.FINDINGS, DISCUSSIONS and RESULTS

This research aims to evaluate the image of the teaching profession in the context of various variables and comparatively with the perspective of students, parents and teachers. When the research findings are

examined in terms of gender, it is seen that there is no significant difference according to the views of parents and students, on the other hand, male teachers' perceptions of the image of the profession are more positive. This finding, together with official statistics (Ministry of National Education [MEB], 2021) showing that the number of female teachers is approximately 1.5 times higher than that of males, and the literature on the fact that teaching is increasingly becoming a female profession (Erginer & Saklan, 2020). These results can be evaluated as remarkable. It can be said that female teachers tend to teaching profession despite a more negative self-image perception. This inference becomes more meaningful when evaluated together with the findings of the research (Yaman, 2001), which argues that women prefer the teaching profession, considering their working hours and vacation time, and that they are not very eager for career advancement. In addition, it is similar to the study of Özdemir and Orhan (2020), in which male teachers' perceptions of professional image are more positive than female teachers. Accordingly, it can be thought that the professional preferences of female teachers, who constitute a significant majority in the profession, may not be related to their positive perceptions of the profession, but may be related to the increasing perception of women as a female profession in the society, and it may be due to searches parallel to their traditional social roles. Therefore, it can be argued that this orientation, which may reflect negatively on the need for professional development, will create a vicious circle for the image of the profession. On the other hand, the fact that more women prefer teaching as a profession, but that female teachers have more negative perceptions may also indicate that negative perceptions have developed especially among female teachers during the practice of the profession. Therefore, it can be suggested that the current research findings should be supported by further research on how the professional image perceptions of female teachers change while continuing their profession and how negative professional perceptions affect teachers' professional motivation and job satisfaction. Because image of a profession is seen as one of the motivational factors for individuals to increase their qualifications (Ceylan et al., 2011). In addition, in-depth qualitative research can be carried out in order to reveal the reasons for the negative professional image perceptions of the female teacher mass, which constitutes a significant majority. Consequently, updated policies and practices can be applied to eliminate these reasons.

In the social status sub-dimension of professional image, it is seen that teachers perceive themselves as lower status than students and parents. There are many studies showing that there is a general decline in the social status of the teaching profession (Orhan & Özdemir, 2019; Sönmez & Cemaloğlu, 2017; Ünsal & Bağçeci, 2016). However, it is noteworthy that this negative perception is higher especially for teachers than for other stakeholders such as students and parents. As emphasized by Ünsal and Bağçeci (2016), professional prestige has been damaged due to reasons such as not seeking the teacher's opinion while changing education policies, and the increase in the enforcement power of students and parents over teachers. Similarly, in many studies, it is claimed that teachers see themselves as unsatisfied in the professional sense, weak in terms of reputation and status, that there is too much intervention in their work areas. Considering all these factors, it can be said that their professional status is gradually getting weakened (Hargreaves v. 2007; Kalin et al., 2017). In particular, it can be said that the low perception of teachers about their own social status is due to their inability to participate in policy development and implementation processes as well as their higher status expectations. In order to increase the prestige of the profession in the society, it is clear that teachers' perceptions of the dignity of their profession should be strengthened. Therefore, it can be said that there is a need for approaches and practices to eliminate this negative perception. In this context, further research can be conducted, especially focusing on the causes of negative professional perception among teachers.

As in the social status sub-dimension, teachers' image perceptions were found lower in the vocational preference sub-dimension compared to students and parents. This finding can be associated with low

perception of professional status, as well as with the results of some research (Kieschke & Schaarschmidt, 2008) stating that the teaching profession is stressful and difficult. It is an expected result that teachers do not see their professions, which they perceive as low in professional status, as preferable. In addition, it can be said that the difficulties they experience in the execution of the profession support this perception. On the other hand, it is an understandable finding that parents have more positive perceptions in the sub-dimension of professional choice, as the orientation towards the civil service in general and the teaching profession in particular increases due to the job guarantee and security provided by the civil service (Erden, 2017). One of the basic conditions for the sustainability of professional qualification is to attract new and qualified candidates to the profession. Therefore, the relatively higher positive perception especially among parents and students compared to teachers can be considered as an opportunity in this sense. The fact that students are at a point between parents and teachers in terms of professional preference perception indicates that it is essential that this perception should be supported by teachers too. As with the perception of social status, policies and practices that will create positive perceptions about the preferability of the profession are also important in this context.

One of the most interesting findings of the study is that parents who have more positive perceptions in the sub-dimensions of professional choice and social status have a significantly lower perception at the sub-dimension of professional characteristics. In spite of that parents perceive teachers' professional characteristics as low and their status as high is a striking and inconsistent finding, it can be considered positive that parents still have a positive perception in terms of status. In general, it is possible that the low perceptions of parents about the teaching profession in terms of professional characteristics can be explained by many factors such as the increase in the level of education in the society, the fact that education is seen as an important determinant in terms of social status, and therefore the expectations from the school and the teacher increase. On the other hand, being seen as professionally inadequate is an important factor that may negatively affect the prestige of teachers in society. Therefore, considering that increasing professional qualifications will positively affect the social image of teaching, it can be said that it is an important policy area. This finding draws attention to the importance of developing stable policies focused on quality in order to strengthen the professional status of teaching. In addition to this, it can be suggested that teachers should also strengthen their self-image by developing their professional characteristics and highlighting these features in their communication with parents, beyond just central or local level administration policies and practices. In addition, it can be said that more in-depth qualitative and quantitative research is needed to determine why the parents' perceptions of teaching are lower in terms of professional characteristics, while they perceive teachers' social status in a more positive way and consider teaching profession as preferable .

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı:Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi:05.10.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası:2020-05

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %50, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %50'dir.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, verilerin toplanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, verilerin analizi, bulgular, tartışma, sonuç ve raporlaştırma.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, verilerin analizi, bulgular, tartışma, sonuç ve raporlaştırma.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada kişi, kurum veya kuruluşla bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.